

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ»**

Харків 2025

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Адміністрування податків і зборів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025.

Укладачі:

Кучерявенко Микола Петрович, доктор юридичних наук, професор

Кобильнік Дмитро Анатолійович, доктор юридичних наук, професор

Бондаренко Ірина Миколаївна, доктор юридичних наук, професор

Брояков Сергій Вікторович, доктор філософії, асистент

Дуравкін Павло Михайлович, кандидат юридичних наук, доцент

Капустник Володимир Валерійович, доктор юридичних наук, асистент

Смичок Євген Михайлович, доктор юридичних наук, доцент

Шульга Тетяна Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено (оновлено) на засіданні кафедри
податкового права
(протокол № 15 від 30.07.2025 р.)

Завідувач кафедри – Кобильнік Дмитро Анатолійович, доктор юридичних наук, професор

ЗМІСТ

Вступ.....	
Загальний розрахунок годин лекцій, семінарських занять, самостійної роботи.....	
Опис предмета курсу.....	
Програма навчальної дисципліни.....	
Завдання до практичних занять і самостійної роботи.....	
Теми підсумкових письмових робіт (самостійної роботи).....	
Поточний та підсумковий контроль знань студентів.....	

1. ВСТУП

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування знань про засади податкового адміністрування та особливості його складників і процедур.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про засади податкового адміністрування, заходи впливу на поведінку платників податків;
- набуття знань про повноваження контролюючих органів, права й обов'язки платників податків і зборів та інших учасників податкових правовідносин;
- формування уявлення про зміст податкового контролю, висвітлення видів контрольних заходів, деталізації процедур їх проведення та значення отриманих результатів;
- висвітлення процедур визначення сум грошових зобов'язань контролюючими органами та платниками податків;
- наведення характеристик податкового спору, проведення їх класифікації та встановлення правового інструментарію їх вирішення;
- ознайомлення з принципово різними процедурами вирішення податкових спорів в адміністративному та судовому порядку, встановлення основних шляхів вирішення податкових спорів.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Дата проведення (згідно роzkладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальні положення адміністрування податків і зборів				
		Тема 1. Основні засади адміністрування податків і зборів	14	2	2	10
		Тема 2. Визначення сум грошових зобов'язань та порядок сплати податків і зборів	18	4	4	10
		Тема 3. Податкова звітність: процедурний аспект	18	4	4	10
		Тема 4. Процедури податкового консультування	18	4	4	10
		Тема 5. Податковий комплаєнс	14	2	2	10
		Разом	82	16	16	50
		Модуль 2. Податковий контроль і спеціальні процедури врегулювання податкових правовідносин				

	Тема 6. Ведення обліку платників податків.	16	2	4	10
	Тема 7. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів	14	2	4	8
	Тема 8. Податкові перевірки та звірки	16	4	4	8
	Тема 9. Моніторинг контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та працівників платника податків	12	2	2	8
	Тема 10. Облік та моніторинг діяльності фінансових агентів	12	2	2	8
	Тема 11. Процедури погашення податкового боргу платника податків	14	2	2	10
	Тема 12. Процедури адміністративного оскарження рішень контролюючих органів	14	2	2	10
	Разом	98	16	20	62
	Усього годин / кредитів ECTS	180 / 6,0	32	36	112

3. ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6,0	Галузь знань – 08 «Право»	За вибором студента	За вибором студента
Кількість модулів – 2	Спеціальність – 081 «Право»	Рік підготовки: 2020-2024	Рік підготовки: 2020-2024
		Семестр	Семестр
Загальна кількість годин - 180	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	3-8	3-8
		Лекції	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 6.		32 год.	16 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		36 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		112 год.	156 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Затверджено

на засіданні кафедри податкового права

(протокол № 15 від 30.07.2025 р.)

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Загальні положення адміністрування податків і зборів.

Основні засади адміністрування податків і зборів. Поняття і сутність адміністрування податків і зборів. Принципи податкового адміністрування. Рівні та стадії адміністрування податків і зборів. Об'єкт адміністрування податків і зборів. Суб'єкти адміністрування податків і зборів та їх правовий статус. Форми діяльності контролюючих органів щодо адміністрування податків і зборів. Іноземний досвід адміністрування податків і зборів.

Визначення сум грошових зобов'язань та порядок сплати податків і зборів. Загальні засади визначення податкових і грошових зобов'язань. Поняття узгодженої суми грошового зобов'язання. Строки сплати податкового зобов'язання. Строки давності та порядок їх застосування. Податкове повідомлення-рішення: порядок прийняття та види. Податкова вимога. Відкликання податкового повідомлення-рішення і податкової вимоги.

Податкова звітність: процедурний аспект. Поняття податкової декларації (розрахунку). Суб'єктний склад відносин із податкового звітування. Складання податкової декларації та її обов'язкові реквізити. Процедури подання податкової декларації до контролюючих органів. Внесення змін до податкової звітності.

Процедури податкового консультування. Поняття податкових консультацій. Процедури надання індивідуальних податкових консультацій. Процедури надання узагальнюючих податкових консультацій. Порядок оскарження індивідуальних та узагальнюючих податкових консультацій. Зарубіжний досвід адміністрування податкового консультування.

Податковий комплаєнс. Сутність та зміст податкового комплаєнсу: поняття, ознаки, місце в системі адміністрування податків і зборів. Рівні податкового

комплаєнсу. Механізми забезпечення податкового комплаєнсу в Україні. Роль ризик-орієнтованого підходу у податковому адмініструванні. Відповідальність за недотримання податкового комплаєнсу. Податковий комплаєнс у міжнародному вимірі. Перспективи розвитку податкового комплаєнсу в Україні.

Модуль 2. Податковий контроль і спеціальні процедури врегулювання податкових правовідносин

Ведення обліку платників податків. Загальні положення обліку платників податків. Державні реєстри обліку платників податків: зміст та структура. Процедури взяття на облік платників податків. Процедури зняття з обліку платників податків. Особливості ведення обліку нерезидентів.

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податкова інформація: поняття та сутність. Збір податкової інформації. Отримання податкової інформації контролюючими органами. Порядок обробки і зберігання податкової інформації. Доступ платників податків до податкової інформації та гарантії її захисту.

Податкові перевірки та звірки. Зустрічні звірки і порядок їх проведення. Поняття та зміст податкової перевірки, принципи її проведення. Правове забезпечення порядку проведення перевірок. Камеральна перевірка. Документальна перевірка. Фактична перевірка.

Моніторинг контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та працівників платника податків. Мета та порядок проведення моніторингу контрольованих операцій. Поняття «контрольована операція». Первинний аналіз інформації про здійснені контрольовані операції. Аналіз звітів про контрольовані операції. Аналіз документації з трансферного ціноутворення. Процедури опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків з питань трансфертного ціноутворення.

Облік та моніторинг діяльності фінансових агентів. Правовий статус і облік фінансових агентів. Моніторинг діяльності фінансових агентів. Контрольовані іноземні компанії: поняття та зарубіжний досвід звітування.

Подання повідомлень і звітності про КІК. Податковий контроль за КІК: перевірки та порядок здійснення. Міжнародні стандарти обміну податковою інформацією (CRS, FATCA).

Процедури погашення податкового боргу платника податків. Поняття податкового боргу. Поняття податкової застави та порядок виникнення права податкової застави. Припинення податкової застави. Поняття адміністративного арешту майна платника податків та порядок його застосування. Специфіка накладення адміністративного арешту на кошти на рахунках платника податків. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків. Порядок списання безнадійного податкового боргу.

Процедури адміністративного оскарження рішень контролюючих органів. Поняття адміністративного оскарження. Принципи адміністративних процедур із вирішення податкових спорів. Підстави адміністративного оскарження рішень контролюючих органів. Етапність подання скарги в порядку ст. 56 Податкового кодексу України та обов'язкові реквізити скарги платника податків. Строки адміністративного оскарження рішень контролюючого органу.

5. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Модуль 1. Загальні положення податкового адміністрування.

Тема 1. Основні засади адміністрування податків і зборів

Питання до обговорення

1. Поняття, сутність і принципи адміністрування податків і зборів.
2. Рівні та стадії адміністрування податків і зборів.
3. Об'єкт адміністрування податків і зборів.
4. Суб'єкти адміністрування податків і зборів та їх правовий статус.
5. Форми діяльності контролюючих органів щодо адміністрування податків і зборів.
6. Іноземний досвід адміністрування податків і зборів.

Завдання

1. За результатами камеральної перевірки констатовано заниження податкового зобов'язання за податком на доходи фізичних осіб. Перевіркою було встановлено розбіжності у сплаті податків і виплаті заробітної плати співробітникам. *Визначте перелік документів, що використовуються для обчислення об'єкта оподаткування. Відомості яких документів є підставою для складання документів податкової звітності, що є предметом камеральних перевірок?*

2. Представниками контролюючого органу було здійснено фінансовий контроль платника шляхом контрольної закупівлі товару. На вимогу представників податкової інспекції платником податку не було надано товарний чек. Цей факт став підставою для складання відповідного акту, яким зафіксовано факт ненадання товарного чеку, а також для накладення штрафу на платника податків. *Визначте законність дій посадових осіб контролюючих органів. Аргументуйте свою позицію із посиланням на норми податкового законодавства.*

3. На підприємстві було проведено податкову перевірку. Згідно з

висновками акту перевірки встановлено заниження підприємством податку на прибуток підприємств. Контролюючий орган у висновку посилався на положення п.п. 139.1.9 п. 139.1 ст. 139 Податкового кодексу України. За результатами перевірки на підприємство було накладено штраф, що було обґрунтовано ненаданням підприємством до перевірки податковому органу усіх реєстрів бухгалтерського обліку, а також відсутність у них відомостей щодо собівартості продукції. *Визначте законність вимоги контролюючого органу з надання усіх реєстрів бухгалтерського обліку. Чи є порушенням факт ненадання під час перевірки Регістрів бухгалтерського обліку платником податків пункту 85.2 статті 85 Податкового кодексу України?*

4. Платник податків звернувся до ДПС через затримку в реєстрації податкової накладної в електронній системі. Податковий орган пояснив це «перевантаженням серверів» і не надав чіткої відповіді про строки. *Проаналізуйте ситуацію та дайте відповідь: чи порушені принципи адміністрування податків і зборів в даному випадку? Які стадії адміністрування зачіпає технічний аспект реєстрації документів? Чи має платник право на компенсацію збитків у такій ситуації?*

5. Молодий підприємець зареєстрував бізнес і вперше стикається з податковою системою. Йому потрібно визначитися з формою оподаткування, системою звітності та зрозуміти свої права при перевірках. *Визначте суб'єктний склад адміністрування податків і зборів в даному випадку. Які форми діяльності контролюючих органів могли б допомогти уникнути правової невизначеності?*

Нормативно-правові акти і література

Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: затв. наказом Міністерства Фінансів України від 20.04.2015 р. № 449.
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/go/z0508-15](https://zakon.rada.gov.ua/go/z0508-15)

Кодекс адміністративного судочинства України: Закон № 2747-IV від 06.07.2005 редакції від 15.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747->

15#Text

Корженко В. В., Мельтюхова Н. М. Публічне адміністрування в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової. Харків: Магістр, 2011. 306 с.

Крисоватий А. І. Адміністрування податків в Україні: організація та напрями трансформації: моногр. / А. І. Крисоватий, Т. Л. Томнюк. Тернопіль : ВПЦ, «Економічна думка ТНЕУ», 2012. 212 с.

Митний кодекс України: Закон України від 13.12.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2023. 464 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>.

Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>

Порядок взаємодії інформаційних систем Державної податкової служби України та Державної митної служби України щодо обміну інформацією, необхідною для адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів, здійснення контрольних процедур щодо дотримання податкового та митного законодавства: затв. наказом Міністерства фінансів України № 286 від

10.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-20#Text>.

Порядок взаємодії органів державної виконавчої служби та податкової міліції при примусовому виконанні рішень судів про стягнення коштів на користь держави за позовами органів державної податкової служби: затв. наказом Міністерства Фінансів України і Державної податкової адміністрації від 03.07.2002 р. № 60/5; 304. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0555-02>

Порядок надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків: затв. наказом Міністерства Фінансів України від 28.12.2015 р. № 1204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0124-16>

Порядок оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами: затв. наказом Міністерства Фінансів України від 21.10.2015 р. № 916. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1617-15>

Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06.07.1995 р. N№ 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/265/95-%D0%B2%D1%80>

Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України. Постанова КМУ від 6 березня 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/227-2019-%D0%BF>

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2464-17>

Проскура К.П. Податкове адміністрування в Україні в посткризовий період: ефективність та напрями модернізації. Київ : ТОВ «Емкон», 2014. 376 с.
Сідельникова Л. П. Теоретико-організаційні доміанти податкового адміністрування в системі державного податкового менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/91/86>

Смичок Є. М. Актуальні питання податкового адміністрування в умовах воєнного стану // Державне будівництво та місцеве самоврядування. Випуск 46. 2023. С. 300-314. URL: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2023-46-300> .

Типові форми документів у сфері державного ринкового нагляду і контролю продукції: затв. наказом Міністерства Економічного Розвитку від 19.04.2019 № 667. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0540-19>

Шульга Т.М., Сторчак А.О. Адміністрування податків в Україні в умовах правового режиму воєнного стану. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. №9. 2023. С. 296-298.

Тема 2. Визначення сум грошових зобов'язань та порядок сплати податків і зборів

Питання до обговорення

1. Загальні засади визначення податкових і грошових зобов'язань.
2. Поняття узгодженої суми грошового зобов'язання.
3. Строки сплати податкового зобов'язання та строки давності для його визначення і стягнення.
4. Податкове повідомлення-рішення: порядок прийняття та види.
5. Податкова вимога.
6. Відкликання податкового повідомлення-рішення і податкової вимоги.

Завдання

1. ТОВ «Б», яке є податковим резидентом України, придбало у компанії, зареєстрованій у США, електронне обладнання для торгівлі та обліку. До контролюючого органу надійшла інформація від Служби внутрішніх доходів США про вартість такого обладнання. За цією інформацією контролюючим органом встановлено, що вартість імпортованого з США ТОВ «Б» електронного обладнання була занижена. *Дайте правову оцінку ситуації. Визначте правові наслідки встановлення факту заниження вартості імпортованої продукції.*

2. Документальна позапланова перевірка ТОВ «А» за період з 01.02.2021 по 01.08.2025 була запланована контролюючим органом згідно з наказом про проведення перевірки. На думку платника, такий наказ не є правомірним, адже

період діяльності підприємства, який підлягає перевірці контролюючим органом, є більшим за 1095 днів. *Дайте правову оцінку ситуації. Чи є правомірним рішення контролюючого органу?*

3. Фізичною особою 1 вересня 2025 року отримано на пошті податкове повідомлення-рішення за Формою «Ф», яким визначено суму податкового зобов'язання з земельного податку за 2025 рік. Фізична особа не погодилась зі змістом такого податкового повідомлення-рішення, адже не є власником жодних земельних ділянок з грудня 2024 року. Також фізична особа звернула увагу, що у податковому повідомленні-рішенні відсутня дата та номер. *Дайте правову оцінку ситуації. Які обов'язкові реквізити має містити податкове повідомлення-рішення? Визначте форми податкових повідомлень-рішень згідно з чинним законодавством. Який можливий порядок дій фізичної особи у такій ситуації? Чи є підстави для оскарження податкового повідомлення-рішення? Як має діяти контролюючий орган у випадку повідомлення платником про відсутність у нього об'єкта оподаткування?*

4. У ТОВ «В» 1 липня 2025 року виник податковий борг. Станом на 1 серпня 2025 року до ТОВ «В» не надійшло податкової вимоги про погашення податкового боргу, проте вже 1 вересня 2025 року ТОВ «В» стало відомо про наявність податкового боргу. ТОВ «В» відмовилося сплачувати податковий борг, посилаючись на те, що податкової вимоги до нього не надходило. *Дайте правову оцінку ситуації. За якими критеріями до платника надсилається податкова вимога? Чи відповідають дії контролюючого органу нормам чинного законодавства? Чи правомірні дії платника податків?*

5. Фізична особа отримала податкове повідомлення-рішення про нарахування транспортного податку за 2024 рік. Лист надійшов 30 червня 2025. Платник податків звернувся із скаргою до ДПС України, аргументуючи скаргу тим, що вимогу щодо строків направлення податкового повідомлення-рішення, передбачені ст. 267 ПК України, не було додержано. У задоволенні скарги було відмовлено, зважаючи на строки давності. *Дайте правову оцінку ситуації. Визначте правомірність винесення податкового повідомлення-рішення*

контролюючим органом.

Нормативно-правові акти і література

Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Медведєв М. Ю. Форми і методи публічного адміністрування у податковій системі України: автореф. дис канд. юрид. наук. Харків, 2018. 20 с.

Податкова декларація з податку на додану вартість: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 р. № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>.

Податкова декларація з податку на прибуток підприємств: затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. № 467. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#n20>.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Право, 2025. – 488 с.

Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2023. 464 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>.

Порядок ведення Єдиного реєстру податкових накладних: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 р. № 1246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-%D0%BF#Text>.

Порядок ведення обліку податків, зборів та інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесених на єдиний рахунок: затв. наказом Міністерства фінансів України від 23.03.2021 р. № 166.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0667-21#Text>.

Порядок ведення податковими органами оперативного обліку податків, зборів, платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: затв. наказом Міністерства фінансів України від 12.01.2021 р. № 5.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0321-21#Text>.

Порядок ведення та форми Реєстру заяв про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2017 р. № 540. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-17#top>.

Порядок взаємодії інформаційних систем Державної податкової служби України та Державної митної служби України щодо обміну інформацією, необхідною для адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів, здійснення контрольних процедур щодо дотримання податкового та митного законодавства: затв. наказом Міністерства фінансів України від 10.06.2020 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-20#Text>.

Порядок надання документів великого платника податків в електронній формі: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2011 р. № 1393. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-12#n16>.

Порядок надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2015 р. № 1204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0124-16#Text>.

Порядок направлення податковими органами податкових вимог платникам податків: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.06.2017 р. № 610. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-17#Text>.

Порядок обліку платників податків і зборів: затв. наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11#Text>.

Порядок обміну електронними документами з контролюючими органами: затв. наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2017 р. № 557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-17#Text>.

Порядок подання інформації про платників податків, об'єкти оподаткування та об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, для забезпечення ведення їх обліку, а також обчислення та справляння податків і зборів: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2011 р. № 1386. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1386-2011-%D0%BF#Text>.

Порядок прийняття рішень про реєстрацію/відмову в реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних: затв. наказом Міністерства фінансів України від 12.12.2019 р. № 520. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1245-19#Text>.

Шульга Т.М., Сторчак А.О. Адміністрування податків в Україні в умовах правового режиму воєнного стану. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. №9. 2023. С. 296-298.

Тема 3. Податкова звітність: процедурний аспект

Питання до обговорення

1. Поняття податкової декларації (розрахунку).
2. Суб'єктний склад відносин із податкового звітування.
3. Складання податкової декларації та її обов'язкові реквізити.
4. Процедури подання податкової декларації до контролюючих органів.
5. Внесення змін до податкової звітності.

Завдання

1. Платник податків подав декларацію в електронній формі, але без електронного підпису. Контролюючий орган не визнав її дійсною. *Оцініть ситуацію з точки зору дотримання процедури подання звітності та дайте обґрунтовану відповідь.*

2. Фізична особа-підприємець помилково подала дві податкові декларації з різними показниками. Контролюючий орган прийняв обидві. *Дайте розгорнуту відповідь: яка декларація вважається чинною? Яким чином платник може*

виправити ситуацію? Чи правомірні дії контролюючого органу?

3. Платник податків подав декларацію в останній день строку через Електронний кабінет, але через технічний збій система зафіксувала її подання наступного дня. *Проаналізуйте ситуацію та дайте розгорнуту відповідь: чи буде застосовано штраф за прострочення? Які докази може надати платник для захисту?*

4. Бухгалтер підприємства за довіреністю подав податкову звітність до контролюючого органу. Пізніше з'ясувалося, що довіреність втратила чинність за тиждень до подання звітності. *Аргументуйте: як в даній ситуації має діяти контролюючий орган? Чи визнається надана податкова звітність дійсною? Якщо податкова звітність містила правильні показники, чи має право контролюючий орган накласти штраф за її недійсність?*

5. ФОП подав декларацію з помилкою, але забув виправити її вчасно. Через місяць ДПС призначила перевірку і виявила цю помилку. *Чи може платник самостійно внести зміни в цей момент? Які будуть наслідки для нього? Чим відрізняється подання уточнюючої декларації до перевірки та після її призначення?*

Нормативно-правові акти і література

Гонтаровський С. Висновки і рекомендації до головних змін податкового законодавства у зв'язку із воєнним станом в Україні. Інформаційно-правовий портал Поради юриста. 2022. URL: <https://porady.org.ua/vys-novky-i-rekomendatsiyi-do-holovnykh-zmin-podatko-voho-zakonodavstva-u-zvyazku-z-voennym-stanom-v>

Єршова Н. Ю., Лега О. В., Прокопишин О. С., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. Податкова звітність як стратегічний інструмент ділових комунікацій і прийняття управлінських рішень. *Актуальні питання економічних наук*. № 9. 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14986292>

Карпенко Н. Основні вимоги формування податкової звітності бюджетними установами. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2016. № 1-2. С. 55-57. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2016/01/13.pdf>.

Матюха М. М. Облік і звітність в оподаткуванні : опорний конспект лекцій. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. С. 217–219.

Мачак Т.О., Ткаченко О.С., Дубина О.Л. Поняття та порядок складання податкової звітності підприємств. *Економіка та суспільство*. № 48. 2023. URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-20>

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.2013 № 73 [із змінами та доповненнями]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Re22868?an=1>.

Онешко С. В., Лось О. І., Стойка І. І. Фінансова та податкова звітність в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2022. № 8(26). С. 177-185. URL:[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8\(26\)-177-185](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8(26)-177-185)

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П.Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р.№ 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>.

Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> .

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України: Наказ державної податкової служби № 516 від 14 червня 2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12>.

Ромашко О., Шаповалова А. *Податкова звітність в умовах цифровізації: новації та проблеми. Видавничий дім «УКРЛОГОС Груп».* Березень, 2022. С. 103-117. URL: <https://doi.org/10.36074/paaaseeirdfegcc.ed-2.08>

Сафарова А., Кулинич М., Скорук О., Матвійчук І. *Податкова звітність: сутність та порядок складання. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 2024. № 4. С. 47–56. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-04-47-56>

Щодо виконання податкових обов'язків платниками податків - фізичними особами (у тому числі само зайнятими особами) у період дії воєнного стану. Державна податкова служба України. 2022. URL: <https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/603244.html>

Тема 4. Процедури податкового консультування

Питання до обговорення

1. Поняття податкових консультацій.
2. Процедури надання індивідуальних податкових консультацій.
3. Процедури надання узагальнюючих податкових консультацій.
4. Порядок оскарження індивідуальних та узагальнюючих податкових консультацій.
5. Зарубіжний досвід адміністрування податкового консультування.

Завдання

1. Компанія отримала індивідуальну податкову консультацію, яка суперечить попередньому узагальнюючому роз'ясненню Міністерства фінансів України. Керівництво сумнівається, чи варто дотримуватись її положень. *Дайте обґрунтований висновок, як діяти компанії з точки зору податкового регулювання та правової визначеності?*

2. Підприємець отримав усну консультацію телефоном від працівника ДПС, але сумнівається в її юридичній силі. *Дайте обґрунтовану відповідь: чи можна*

вважати це податковою консультацією? Яка форма консультації є офіційною? Чи може підприємець посилатися на таку консультацію у разі спору? Як йому діяти, щоб отримати належну відповідь?

3. Податкова надала консультацію з порушенням строків – замість 30 днів відповідь надійшла через 60 днів. *Проаналізуйте і надайте висновок по ситуації. Які строки надання індивідуальних податкових консультацій? Які наслідки має порушення цих строків? Чи є така консультація чинною? Які дії може вчинити платник у цій ситуації?*

4. Компанія отримала консультацію від центрального органу ДПС, яка відрізняється від консультації, отриманої її філією від територіального органу. *Дайте обґрунтовану відповідь: яка з консультацій має більшу юридичну силу? Як вирішити колізію? Чи можна застосовувати обидві консультації? Чи існує порядок узгодження таких суперечностей?*

5. Міжнародна компанія зіткнулася з тим, що консультації в різних країнах ЄС мають різну силу. *Проаналізуйте і надайте висновок: чому існують такі відмінності? Чи можливе уніфікування консультацій в ЄС? Чи може Україна орієнтуватися на цей досвід?*

Нормативно-правові акти і література

Біліченко А. П. Податкове консультування як напрям підвищення рівня податкової культури в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України Серія «Державне управління»*. Січень, 2022. С. 56-65. URL: <https://doi.org/10.52363/2414-5866-2022-1-7>

Брояков С. В. Система принципів податкового консультування. Knowledge, Education, Law, Management. 2020. № 4 (32) Vol. 2. С. 14–18. URL: <http://kelmczasopisma.com/ua/jornal/18>.

Ізмайлов Я. О., Єгорова І. Г. Шляхи вирішення проблем податкового консультування в Україні з використанням досвіду зарубіжних країн. *Бізнес Інформ*. 2020. №7. С. 262–269. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-262-269>

Кононенко Л.В., Смірнова Н.В., Смірнова І.В. Податкові консультації як метод вдосконалення управління податковими зобов'язаннями малих підприємств. Центральнoукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2022, вип. 8(41). С 168-177. URL: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8\(41\).168-177](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8(41).168-177)

Офіційний сайт Європейської конфедерації податкових консультантів. URL: <http://www.cfe-eutax.org/>

Офіційний сайт палати податкових консультантів Франції. URL: <http://www.iacf.fr/presentation-de-l-iacf/>

Офіційний сайт Федеральної палати податкових консультантів Німеччини. URL: <https://www.bstbk.de/de/steuerberater/>

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2023. 258 с.

Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2025. 488 с.

Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2023. 464 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>.

Тема 5. Податковий комплаєнс

Питання до обговорення

1. Поняття, ознаки та роль податкового комплаєнсу в системі адміністрування податків і зборів.
2. Рівні податкового комплаєнсу.
3. Механізми забезпечення податкового комплаєнсу в Україні.
4. Роль ризик-орієнтованого підходу у податковому адмініструванні.
5. Відповідальність за недотримання податкового комплаєнсу.

6. Податковий комплаєнс у міжнародному вимірі.

Завдання

1. Розкрийте відмінності між поняттями *податкова дисципліна*, *податкове консультування* та *податковий комплаєнс*. У чому полягає сутність кожного з цих явищ? Як вони співвідносяться між собою у структурі адміністрування податків? *Наведіть приклади ситуацій, коли: а) платник демонструє податкову дисципліну; б) користується процедурою податкового консультування; в) діє відповідно до принципів податкового комплаєнсу.*

2. Платник податків виявив помилку у своїй податковій декларації за минулий рік. Контролюючий орган ще не проводив перевірку. *Які дії з позиції комплаєнсу слід зробити, щоб мінімізувати наслідки?*

3. ДПС України класифікувала підприємство як таке, що має високі ризики податкових правопорушень. Керівництво підприємства не погоджується з таким підходом. *Як підприємство може довести свою добросовісність у рамках комплаєнсу?*

4. Через технічні проблеми, пов'язані із військовим станом, мале підприємство не подало податкову звітність у встановлений строк. Штрафи невеликі, але підприємство прагне будувати репутацію добросовісного платника. *Проаналізуйте ситуацію і дайте обґрунтовані відповіді, які кроки може зробити підприємство, щоб підтримати рівень податкового комплаєнсу?*

5. Підприємство отримало акт перевірки з виявленням ризиків заниження ПДВ. При цьому головний бухгалтер підприємства наполягає, що всі документи було оформлено відповідно до законодавства, а технічна помилка виникла через складність програмного забезпечення. *Надайте правовий висновок: чи може технічна помилка вважатися порушенням комплаєнсу? Як ризик-орієнтований підхід міг би запобігти подібним ситуаціям? Яка відповідальність настає за недотримання податкового комплаєнсу?*

Нормативно-правові акти і література

Hartmann A., Mueller M., Kirchler E. Tax Compliance: Research Methods and Decision Processes. WU International Taxation Research Paper Series. 2019. № 04. URL: https://www.zbw.eu/econis-archiv/bitstream/11159/414583/1/EBP076262006_0.pdf

Innovations in Tax Compliance. Conceptual Framework / W. Prichard et al. Macroeconomics, Trade and Investment Global Practice & Governance Global Practice. 2019. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/816431569957130111/pdf/Innovations-in-Tax-Compliance-Conceptual-Framework.pdf>

Kozlov Yevhen. Overview of compliance of Ukraine tax legislation with the requirements of the eu directives. *Економіка розвитку систем*. № 6 (2). 2024. С. 123-129. URL: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2024-2-17>

Карпушенко М., Карпушенко О. Теоретико-методологічні аспекти формування системи комплаєнс-контролю. Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості. 2023. № 1 (23). С. 132–142.

Козлова В. Податковий комплаєнс як інструмент системи безпеки підприємства. Актуальні аспекти розвитку суб'єктів підприємництва в умовах глобальної економіки : моногр. / за заг. ред. Т. Гринько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2021. С. 359–367.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2023. 464 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Податкове планування та оптимізація оподаткування (податковий консалтинг):

підручник / О. А. Музика-Стефанчук, Н. Я. Якимчук, Р. Ф. Ханова, І. В. Дашутін, В. Г. Савенкова, А. А. Барікова, Н. О. Сабадаш / за редакцією проф. О. А. Музики-Стефанчук. Київ: АртЕк, 2024. 304 с.

Про затвердження Порядку формування та оприлюднення Переліку платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства. Наказ Міністерства фінансів України № 495 від 07.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1539-24>

Про організацію діяльності комплаєнс-менеджера з платником податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства. Наказ ДПС № 788 від 31.10.2024. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/79181.html>

Про реалізацію експериментального проекту щодо функціонування системи управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками) в Державній податковій службі. Постанова КМУ № 854 від 25.07.2024. URL: <https://tax.gov.ua/baneryi/sistema-upravlinnya-podatkovimi-rizikami/normativno-pravovi-akti/79121.html>

Тема 6. Ведення обліку платників податків

Питання до обговорення

1. Загальні положення обліку платників податків.
2. Державні реєстри обліку платників податків: зміст та структура.
3. Процедури взяття на облік платників податків.
4. Процедури зняття з обліку платників податків.
5. Особливості ведення обліку нерезидентів.

Завдання

1. За результатами успішного складання кваліфікаційного іспиту громадянка М. отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. Надалі вона має намір працювати самостійно. *Чи зобов'язана*

громадянка М. стати на облік у податкових органах? Протягом якого строку з дня офіційного отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю вона має стати на облік? Яким чином здійснюється вибір форми оподаткування і яка форма оподаткування має бути обрана в цьому випадку? Чи може до неї бути застосовано юридичну відповідальність у випадку непоставлення на облік і ведення адвокатської діяльності без сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів? Які види відповідальності може бути застосовано?

2. Громадянин А. має намір здійснювати підприємницьку діяльність, стати на податковий облік і у майбутньому сплачувати податки, збори та інші обов'язкові платежі. Проте він відмовляється отримати реєстраційний номер карти обліку платнику податку, мотивуючи це власними релігійними переконаннями. *Чи містить чинне податкове законодавство процедуру взяття на податковий облік таких платників податків?*

3. Фізична особа-підприємець перебувала на спрощеній системі оподаткування. Після трьох місяців ведення підприємницької діяльності вона прийняла рішення припинити її і вступити на державну службу. *Визначте процедуру зняття з податкового обліку, передбачену для платників податків на спрощеній системі оподаткування. Наведіть відмінності такої процедури від процедури зняття з обліку для платників податків, що обрали загальну систему оподаткування.*

4. Іноземна компанія відкрила своє представництво в Україні для надання консультаційних послуг. Представництво планує наймати працівників і укладати контракти. *Проаналізуйте ситуацію і дайте відповідь: які процедури взяття на облік застосовуються до іноземних компаній? Які документи має подавати представництво для реєстрації? Чи виникає у нього обов'язок платника ПДВ? Хто несе відповідальність за ведення обліку такого представництва?*

5. Підприємство змінило юридичну адресу, але не подало вчасно інформацію до податкової. У результаті податкова надіслала вимогу на стару адресу. *Дайте обґрунтовану відповідь: які наслідки ненадання актуальної*

інформації? Чи вважається податкова вимога дійсною, якщо її відправили за старію адресою? Як платнику виправити ситуацію?

Нормативно-правові акти і література

Казацька М. Д. Щодо співвідношення понять «взяття на облік платників податків» та «реєстрація платників податків» у податковому законодавстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. Вип. 6. С. 213-216. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2018/57.pdf

Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад: затв. наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26.11.2020 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290914-20#Textt>

Коніна М. О. Основні проблеми системи адміністрування податків в Україні та шляхи їх подолання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 10. 2016. С. 813-818. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/170.pdf>

Логвінова О. В. Процедури податкового обліку як підстави забезпечення сплати податку (на прикладі реєстрації податкових накладних). *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2024. Вип. 47. С. 416-426. URL: https://dbms.institute/wp-content/uploads/Zb_Derg_Bud_47_2024.pdf.

Маринів Н. А. Податковий облік як спосіб здійснення податкового контролю. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків. 2014. № 3. С. 116-123.

Мінаєва О. М. Процедурне регулювання виконання обов'язку з податкового обліку: монографія. Харків : Право. 2016. 272 с.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2023. 464 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

Порядок обліку платників податків і зборів (Форми N№ 1-ОПП, 2-ОПП, 4-ОПП, 4-УРП, 14-ОПП, 12-ОПП, 7-ОПП, 16-ОПП, 11-ОПП, 6-ОПП, 15-ОПП, 8-ОПП: затв. наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11#Text>

Порядок щодо реєстрації реєстраторів розрахункових операцій та книг обліку розрахункових операцій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 14.06.2016. № 547. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-16#Text>

Прохоренко О. В. Деякі аспекти управління податковою інформацією в системі адміністрування податків. *Економіка, фінанси, право*. 2016. №10. С. 4-9.

Сарана С. В. Режими процесуальних процедур податкової реєстрації та обліку платників. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету: Серія: Право* / гол. ред. Ю. М. Бисага. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 67-70.

Чинчин М. М. Правова природа податкового адміністрування в Україні : монографія. Харків : Право. 2014. 160 с.

Тема 7. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів

Питання до обговорення

1. Податкова інформація: поняття та сутність.

2. Збір податкової інформації.
3. Отримання податкової інформації контролюючими органами.
4. Порядок обробки і зберігання податкової інформації.
5. Доступ платників податків до податкової інформації та гарантії її захисту.

Завдання

1. Контролюючий орган отримав інформацію від банку про підозрілі транзакції консалтингової компанії. Керівництво компанії заявило, що ця інформація є комерційною та не може передаватися без згоди платника. *Дайте обґрунтовану відповідь: що таке податкова інформація та яка її сутність у цьому випадку? Чи має банк право передавати податковим органам дані про транзакції? Який порядок отримання податкової інформації контролюючими органами? Які гарантії мають платники щодо доступу та використання їхньої податкової інформації?*

2. Контролюючий орган м. Вінниця направив обов'язковий письмовий запит до підприємства про надання податкової інформації, проте відповіді на цей запит не отримав. Зважаючи на це, контролюючим органом було призначено документальна позапланова перевірка. Директор підприємства стверджує, що податкова звітність подається у передбачений законодавством строк, містить вичерпну інформацію про діяльність підприємства, а тому призначена перевірка є незаконною. *Надайте обґрунтовану відповідь щодо заперечень директора підприємства.*

3. ФОП вважає, що податкова не має права збирати інформацію у його контрагентів без його згоди. *Дайте правову оцінку ситуації. Чи потрібна згода платника для збору інформації у контрагентів? Які джерела податкової інформації передбачені ПКУ? Чи можна оскаржити дії податкової?*

4. Контролюючий орган отримав інформацію від місцевої ради про орендовану землю (хто є орендодавець землі, хто орендар, розмір земельної ділянки, її цільове призначення, розмір орендної плати). *Дайте обґрунтовану*

відповідь: чи може місцева рада бути джерелом податкової інформації? Чи повинна ця інформація дублюватися в декларації платника? Як узгоджується інформація з різних джерел?

5. Велика компанія звернулася до ДПС із запитом надати інформацію щодо власних податкових перевірок за останні 5 років. Податковий орган відповів відмовою, посилаючись на обмежений доступ. *Дайте обґрунтовану відповідь: чи має платник право на доступ до власної податкової інформації? Які гарантії доступу передбачені законодавством? Чи правомірною є відмова податкового органу? Як мають бути врегульовані межі доступу до податкової інформації? Які міжнародні стандарти забезпечують прозорість відносин між бізнесом і податковими органами?*

Нормативно-правові акти і література

Kosse D. D. Legal Support for Automatic Exchange of Tax Information According to the CRS Standard for Tax Residents of Ukraine // Actual problems of improving of current legislation of Ukraine / Nov. 2020. DOI:10.15330/apiclu.54.101-118.

Дорошенко Д. П. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів як спосіб здійснення податкового контролю. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Випуск 4. С. 121-125.

Ільницький О. Дотримання законності при здійсненні податкового контролю шляхом інформаційно-аналітичного забезпечення контролюючих органів. *Вісник прокуратури*. 2014. № 3 (153). С. 117-125.

Красовський В. Єдиний стандарт звітності як модель для податкового обміну інформацією: механізм дії та стан імплементації в Україні // *Право та інноваційне суспільство*. 2024. Випуск № 1 (22). DOI: 10.37772/2309-9275-2024-1(22)-1

Мамалуй О. О. До питання визначення матеріальних та процесуальних особливостей інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів. *Право та державне управління*. Том 1. 2020. С. 99-103.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення контролюючими органами зустрічних звірок, обміну податковою інформацією при здійсненні податкового контролю: затв. наказом № 47 від 29.01.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0047912-20#Text>.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Порядок періодичного подання інформації органам Державної податкової служби та отримання інформації зазначеними органами за письмовим запитом: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. №1245 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1245-2010-%D0%BF#Text>.

Порядок проведення контролюючими органами зустрічних звірок: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. № 1232 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1232-2010-%D0%BF#Text>.

Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України в редакції від 17.03.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

Рачинський Р. М. Правове регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Державної фіскальної служби. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т. 23. Голов. ред.

Тема 8. Податкові перевірки та звірки

Питання до обговорення

1. Зустрічні звірки і порядок їх проведення.
2. Поняття та зміст податкової перевірки, принципи її проведення.
3. Правове забезпечення порядку проведення перевірок.
4. Камеральна перевірка.
5. Документальна перевірка.
6. Фактична перевірка.

Завдання

1. За результатами камеральної перевірки платника податків було встановлено порушення строків сплати податку і складено акт перевірки. Платнику було надано платнику податкове повідомлення-рішення, в якому визначались суми податкового зобов'язання та штрафних санкцій за несвоечасність виконання податкового обов'язку по сплаті податку. *Чи відповідають нормам чинного податкового законодавства дії контролюючого органу? Визначте підстави і порядок притягнення платника до відповідальності.*

2. Контролюючим органом було призначено планову виїзну перевірку платника, проте у визначену дату початку проведення перевірки платник був відсутнім за місцем реєстрації. Тому планову виїзну перевірку було змінено на планову невиїзну перевірку на підставі рішення керівника контролюючого органу планову. Крім того, було складено акт перевірки та відповідне податкове повідомлення-рішення на підставі документів, що були в наявності у контролюючого органу. Платник оскаржив дії контролюючого органу, результати акту перевірки та податкове повідомлення рішення. *Дайте правову*

оцінку ситуації. Визначте правомірність дій контролюючого органу, керівника контролюючого органу, платника податків.

3. Великій компанії призначили фактичну перевірку для з'ясування питань використання праці неоформлених працівників. Представники компанії не допустили інспекторів до приміщення. *Дайте обґрунтовану відповідь: що таке фактична перевірка і яка її специфіка? У яких випадках вона проводиться? Чи мали право інспектори вимагати доступ до приміщення? Які наслідки для компанії у разі недопуску до перевірки? Які способи захисту прав платників існують у подібних випадках?*

4. Контролюючий орган направив 10 лютого 2024 року запит до підприємства з вимогою протягом 10 днів з дня, наступного за днем отримання запиту, надати інформацію, копії первинних, бухгалтерських та інших документів. Вимога була направлена з метою здійснення зустрічної звірки з даними платника податків. Відповідальна посадова особа надала інформацію 25 лютого 2024 року, посилаючись на хворобу як на причину неможливості надання інформації вчасно. *Дайте правову оцінку ситуації. Які підстави і порядок проведення зустрічних звірок?*

5. Під час документальної перевірки податковий інспектор вимагав від підприємства надати всі документи, які підтверджують його фінансову діяльність за останні 10 років, мотивуючи це тим, що запит на відповідну документацію надійшов від детектива БЕБ. *Проаналізуйте ситуацію і дайте обґрунтовану відповідь. Якими правовими нормами регламентується обсяг документів для перевірки? Яку саме документацію має право вимагати податковий інспектор для перевірки? Чи правомірні дії інспектора і детектива? Як має діяти платник у такій ситуації?*

Нормативно-правові акти і література

Касьяненко Л. Правове регулювання податкових перевірок під час воєнного стану. Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал / редкол.: В. В. Топчій (голов. ред.) та ін. Ірпінь: Державний податковий університет. 2023.

Випуск 2 (11). С. 56-65.

Маринів Н.А. Документальні планові перевірки в системі податкового контролю: актуальні питання та судова практика. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 6.

Наказ Міністерства фінансів України від 15.09.2020 № 561 «Про затвердження Змін до Порядку надання документів великого платника податків в електронній формі при проведенні документальної перевірки». URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/podatkoviy-audit/NormativNo-pravovi-akti/75806.html>.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. 488 с.

Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2023. 464 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Порядок взаємодії інформаційних систем Державної податкової служби України та Державної митної служби України щодо обміну інформацією, необхідною для адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів, здійснення контрольних процедур щодо дотримання податкового та митного законодавства: затв. наказом Міністерства фінансів України № 286 від 10.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-20#Text>.

Порядок заповнення і подання фінансовими агентами звіту про підзвітні рахунки відповідно до Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США "Про податкові вимоги до іноземних рахунків" (FATCA): Наказ

Міністерства фінансів України 12 серпня 2020 року № 496 (в редакції від 24.06.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0810-20#Text>

Порядок застосування загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information): Наказ Міністерства фінансів України від 26 травня 2023 року № 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-23#Text>

Порядок обміну податковою інформацією з компетентними органами іноземних країн: Наказ Міністерства фінансів України 16 квітня 2022 року № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0606-22#Text>

Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану. Закон України від 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.

Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>

Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків. Наказ Міністерства фінансів України № 727 від 20.08.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15#Text>.

Про затвердження форми Звіту про контрольовані іноземні компанії, скороченої форми Звіту про контрольовані іноземні компанії, Порядку заповнення Звіту про контрольовані іноземні компанії, скороченої форми Звіту про контрольовані іноземні компанії і подання до контролюючого органу та Змін до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: Наказ Міністерства фінансів України 25 серпня 2022 № 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-22#Text>

Про схвалення проекту листа Уряду України до Організації економічного

співробітництва та розвитку стосовно впровадження стандарту щодо автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки в податкових цілях: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2021 р. № 978-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-2021-%D1%80#Text>

Шокрута, В. А. Особливості правової регламентації порядку проведення камеральної перевірки та оскарження її результатів під час карантину. // Часопис Київського університету права. 2020. № 3. С. 121-124.

Шульга Т.М., Сафарян Н.А. Особливості проведення податкових перевірок під час воєнного стану. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 11. С. 23-26. URL: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.11.4>

Шульга Т.М., Свистун С.С. Переваги і недоліки законодавства, що регулює проведення податкових перевірок під час воєнного стану / *Наукові перспективи*. № 11(41) 2023. С. 1096-1106. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11\(41\)-1096-1106](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11(41)-1096-1106)

Тема 9. Моніторинг контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та працівників платника податків

Питання до обговорення

1. Мета та порядок проведення моніторингу контрольованих операцій.
2. Поняття «контрольована операція».
3. Первинний аналіз інформації про здійснені контрольовані операції.
4. Аналіз звітів про контрольовані операції.
5. Аналіз документації з трансферного ціноутворення.
6. Процедури опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків з питань трансфертного ціноутворення.

Завдання

1. У процесі виїзної документальної перевірки податковий інспектор за власною ініціативою прийняв рішення провести опитування працівників платника

податків. Інспектор надав працівникам заздалегідь підготовлений перелік питань щодо трансфертного ціноутворення. Проте працівники брати участь в опитуванні відмовились. *Дайте правову оцінку ситуації. Чи тягне за собою юридичні наслідки відмова від участі в опитуванні, яке здійснюється представником контролюючого органу?*

2. Постійним представництвом в Україні іноземної компанії «Форс» було проведено господарські операції з основною компанією на суму більше за 14 млн. грн. за звітний рік. Факт було встановлено у процесі податкової перевірки постійного представництва. *Чи належать ці господарські операції до контрольованих? Визначте суб'єктів перевірки та розкрийте порядок її проведення в цьому випадку.*

3. ПАТ «ОЛС» звернулося до Офісу великих платників податків ДПС з вимогою скасувати надіслане податкове повідомлення-рішення. Товариство обґрунтовувало свою вимогу тим, що надіслане податкове повідомлення-рішення ґрунтувалося на неправильному тлумаченні і застосуванні ст. 39 Податкового кодексу України. *Проаналізуйте ситуацію. Чи правомірні дії платника податків? Як ДПС має діяти в даній ситуації? Розкрийте зміст принципу «витягнутої руки». Наведіть і охарактеризуйте методи трансфертного ціноутворення.*

4. Співробітник ДПС вирішив опитати фінансового директора компанії з питань трансфертного ціноутворення. *Дайте обґрунтовану відповідь: з якою метою проводиться це опитування? Які питання можуть ставитися? Які права має уповноважена особа під час опитування? Чи може компанія відмовитись від участі в опитуванні? Як результати опитування використовуються в податковому контролі?*

5. Українська компанія уклала договір купівлі-продажу з кіпрською фірмою, яка є її пов'язаною особою. Вартість операцій за рік склала 12 млн грн. Податковий орган зацікавився цією операцією. *Чи відноситься ця угода до контрольованих операцій? Які критерії (вартісні, пов'язаність осіб) визначають статус контрольованої операції? Які документи повинен мати платник для підтвердження? Як впливає юрисдикція контрагента на визначення операції як*

контрольованої? Чи зобов'язаний платник подавати звіт про контрольовані операції?

Нормативно-правові акти і література

Halushchak I., Melnyk V., Myhovykh T., Zhytar M. Methodical Aspects of Evaluation of Financial Architecture of Economy. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2020. Vol. 17. P. 260-268.

Perepelytsia M., Shulga T., Duravkin P., Sharenko M. International standards in the system of financial monitoring of Ukraine: issues of implementation. *Amazonia Investiga*. Vol 8. № 19 (2019). P. 266-277.

Кужелев М.О. Державний фінансовий контроль в Україні в умовах децентралізації: регіональний аспект. *Збірник наукових праць Університету ДФС України*. 2019. № 2. С. 129–140.

Кужелев М.О., Сиволап І.М. Моніторинг контрольованих операцій як елемент контролю за трансфертним ціноутворенням. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*, 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9425>.

Кужелев М.О., Сиволап І.М. Основні етапи нормативного регулювання здійснення фінансового контролю за трансфертним ціноутворенням в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. №4. С. 196–204.

Курілов Є.А. Ризики трансфертного ціноутворення: міжнародний досвід. *Вісник. Офіційно про податки*. 2014. № 46.

Ларіонов М.О. Особливості моніторингу контрольованих операцій в Україні: шляхи вдосконалення. Одеса: *Прикарпатський юридичний вісник*, 2019. № 1(26). С. 155-159.

Луценко І.С. Податковий контроль у сфері трансфертного ціноутворення в Україні: сучасна практика. Київ: *Економіка та держава*. Серія економічна наука, 2020. №7. С. 129-134.

Наказ Міністерства фінансів України «Порядок проведення моніторингу контрольованих операцій» від 03.09.2015. № 1055/27500. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1055-15#n17>.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Порядок застосування загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information): Наказ Міністерства фінансів України від 26 травня 2023 року № 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-23#Text>

Порядок обміну податковою інформацією з компетентними органами іноземних країн: Наказ Міністерства фінансів України 16 квітня 2022 року № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0606-22#Text>

Порядок опитування уповноважених, посадових осіб та/або працівників платника податків з питань трансфертного ціноутворення. Затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 28.05.2021 р. № 708/36330. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-21#Text>.

Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>

Про схвалення проекту листа Уряду України до Організації економічного співробітництва та розвитку стосовно впровадження стандарту щодо автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки в податкових цілях: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2021 р. № 978-р. URL:

Тема 10. Облік та моніторинг діяльності фінансових агентів.

Питання до обговорення

1. Правовий статус і облік фінансових агентів.
2. Моніторинг діяльності фінансових агентів.
3. Контрольовані іноземні компанії: поняття та зарубіжний досвід звітування.
4. Подання повідомлень і звітності про КІК.
5. Податковий контроль за КІК: перевірки та порядок здійснення.
6. Міжнародні стандарти обміну податковою інформацією (CRS, FATCA).

Завдання

1. Український резидент заснував компанію в Естонії. Через рік після створення він дізнався, що існують вимоги щодо КІК-звітності. *Дайте обґрунтовані відповіді: чи є ця компанія контрольованою іноземною компанією (КІК)? Які критерії контролю застосовуються в Україні? Які наслідки можливі у разі неподання звітності?*

2. Фізична особа подала звітність по КІК із запізненням на 2 місяці після встановленого строку. *Дайте обґрунтовані відповіді: яка передбачена відповідальність за порушення строків подання? Чи можна вважати звітність дійсною, якщо вона подана із запізненням? Які способи мінімізації санкцій можна запропонувати?*

3. Український резидент відкрив рахунок у банку на Кіпрі. Банк повідомив, що інформація про рахунок буде передана до України за CRS-стандартом. *Дайте розширену відповідь: яку саме інформацію отримає податковий орган України? Чи може платник уникнути передачі інформації? Як CRS впливає на прозорість і контроль над КІК?*

4. Особа має подвійне громадянство: України та США. Вона відкрила

рахунок у європейському банку. Банк повідомив про FATCA. *Дайте обґрунтовані відповіді: чому банк в ЄС передає дані до США? Як FATCA впливає на зобов'язання цієї особи в Україні? Чи можливі суперечності між FATCA та CRS щодо обміну інформацією?*

5. Громадянин Чехії переїхав до України у червні 2024-го року. Працевлаштувався на роботу в українську ТОВ. Для отримання заробітної плати відкрив поточний рахунок в АТ «Укрсиббанк». У червні 2025-го року інформацію про рахунок громадянина Чехії та обороти на відповідному рахунку за 2024-й рік було передано українським банком до ДПС України, а українська податкова, у свою чергу, у вересні 2025-го року передала відповідну інформацію до чеської податкової. Громадянин Чехії обурився таким діям українського банку так як вважав себе у 2025-му році вже податковим резидентом України. *Проаналізуйте ситуацію і дайте обґрунтований правовий висновок. Хто у відповідній ситуації має рацію? Чи правомірно діяв український банк?*

Нормативно-правові акти і література

Kosse D. D. Legal Support for Automatic Exchange of Tax Information According to the CRS Standard for Tax Residents of Ukraine // Actual problems of improving of current legislation of Ukraine / Nov. 2020. DOI:10.15330/apiclu.54.101-118.

Базов В. Контрольовані іноземні компанії (CFC/КІК): поняття та принципи оподаткування. *Слово національної школи суддів України*. № 4 (33) 2020. С. 110-119. URL: [https://doi.org/10.37566/2707-6849-2020-4\(33\)-9](https://doi.org/10.37566/2707-6849-2020-4(33)-9)

Бец Н. Міжнародний обмін фінансовою інформацією: як це працює // *Юридична газета*. 2021. Вип. № 16. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatкова-praktika/mizhnarodniy-obmin-finansovoyu-informacieyu-yak-ce-pracyue.html>

Гриненко Ю.І., Гриненко І.М. Податкові ризики контрольованих іноземних компаній. Collection of scientific papers «SCIENTIA». Coventry, United Kingdom. 2021. January 29. С. 89–91.

Драч С. Автоматичний обмін податковою інформацією: чого чекати Україні? // Юридична газета. 2019. Вип. № 4-5. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/avtomatichniy-obmin-podatkovoyu-informacieyu-chogo-chekati-ukrayini.html>

Інформаційний Лист № 5/2023 (зі змінами станом на 6 грудня 2024 року). Офіційний веб-сайт Міністерства Фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/InfoList5_2023_%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9.pdf

Кобильнік Д., Однорог Д. Податкові гавані світу: чи існують вони? *Молодий вчений*. 2020. № 5(81). С. 224–229.

Красовський В. Єдиний стандарт звітності як модель для податкового обміну інформацією: механізм дії та стан імплементації в Україні // *Право та інноваційне суспільство*. 2024. Випуск № 1 (22). DOI: 10.37772/2309-9275-2024-1(22)-1

Куріленко Н. Автоматичний обмін податковою інформацією та інші новації податкового законодавства: що змінить проект № 8131 // *LIGA-ZAKON*. 2023. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/219372_avtomatichniy-obmn-podatkovoyu-nformatsyu-ta-nsh-novats-podatkovogo-zakonodavstva-shcho-zmnit-proekt-8131

Монаєнко А. О., Атаманчук Н. І. Правова регламентація основних елементів правил контрольованих іноземних компаній: світовий досвід та можливості для України. *Нове українське право*, Вип. 2, 2022. URL: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.2.13>

Олейнікова Л.Г., Долженко І.І. Удосконалення податкового контролю в Україні на основі реалізації інструментів плану BEPS та автоматичного обміну інформацією. *Наукові праці НДФІ*. 2020. № 3(92). С. 79-94.

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П.Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. 488 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р.№ 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Про затвердження Порядку здійснення моніторингу діяльності фінансових агентів (включаючи опитування). Наказ МФУ № 171 від 25.03.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0639-25#Text>

Порядок заповнення і подання фінансовими агентами звіту про підзвітні рахунки відповідно до Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA): Наказ Міністерства фінансів України 12 серпня 2020 року № 496 (в редакції від 24.06.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0810-20#Text>

Порядок застосування загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information): Наказ Міністерства фінансів України від 26 травня 2023 року № 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-23#Text>

Порядок обміну податковою інформацією з компетентними органами іноземних країн: Наказ Міністерства фінансів України 16 квітня 2022 року № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0606-22#Text>

Про затвердження форми Звіту про контрольовані іноземні компанії, скороченої форми Звіту про контрольовані іноземні компанії, Порядку заповнення Звіту про контрольовані іноземні компанії, скороченої форми Звіту про контрольовані іноземні компанії і подання до контролюючого органу та Змін до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: Наказ Міністерства фінансів України 25 серпня 2022 № 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-22#Text>

Про схвалення проекту листа Уряду України до Організації економічного співробітництва та розвитку стосовно впровадження стандарту щодо автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки в податкових цілях:

розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2021 р. № 978-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-2021-%D1%80#Text>

Савка О. П. Порівняльний аналіз визначення та правил щодо контрольованих іноземних корпорацій у США, Великій Британії, Польщі та Україні. *Економіка. Фінанси. Право.* № 2. 2025. URL: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.2.10>

Чарторийський К. Історія становлення концепції КІК у міжнародному оподаткуванні. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство».* №1, 2025. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.90>

Тема 11. Процедури погашення податкового боргу платника податків

Питання до обговорення

1. Поняття податкового боргу.
2. Поняття податкової застави та порядок виникнення права податкової застави. Припинення податкової застави.
3. Поняття адміністративного арешту майна платника податків та порядок його застосування. Специфіка накладення адміністративного арешту на кошти на рахунках платника податків
4. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків.
5. Порядок списання безнадійного податкового боргу.

Завдання

1. Підприємство не сплатило узгоджене грошове зобов'язання з ПДВ у строк. Через 15 днів після граничної дати ДПС винесла податкову вимогу. *Проаналізуйте ситуацію і дайте розширені відповіді: з якого моменту у підприємства виникає податковий борг? Чи зобов'язаний контролюючий орган надсилати податкову вимогу у цій ситуації? Які правові наслідки для платника*

після отримання податкової вимоги?

2. Підприємство, що має податковий борг, продало комплекс виробничого майна без погодження з ДПС, хоча майно перебувало у податковій заставі. *Дайте обґрунтовані відповіді: якими мають бути дії контролюючого органу в даному випадку? Чи будуть платник і покупець нести відповідальність, якщо так, то яку? Чи можуть податківці звернутися до суду для визнання угоди недійсною?*

3. Під час перевірки виявлено, що підприємство не сплатило узгоджені податкові зобов'язання. Податковий орган наклав адміністративний арешт на майно. *В яких випадках застосовується адміністративний арешт майна? Який порядок накладення арешту? Чи може арешт поширюватися на грошові кошти на рахунках підприємства? Як підприємство може оскаржити таке рішення?*

4. ФОП звернувся до ДПС із проханням про відстрочення сплати єдиного податку у зв'язку з форс-мажорними обставинами. *Чим відрізняється відстрочення від розстрочення? Які умови для надання відстрочення? Які докази повинен надати платник, щоб підтвердити право на відстрочення? Чи може відстрочення бути відкликано?*

5. Підприємство визнано банкрутом, але має значний податковий борг перед бюджетом. *В якому порядку погашається податковий борг у разі банкрутства? Які права має податковий орган у процедурі ліквідації? Як податкова застава впливає на черговість задоволення вимог? Які наслідки для власників та керівників підприємства у разі списання боргу через банкрутство?*

Нормативно-правові акти і література

Мельник О. П., Коломієць Д. В. Умови застосування адміністративного арешту майна платника податків та його характеристика. *Ірпінський юридичний часопис*. №1(18). 2025. С. 43–51. URL: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-1\(18\)-2025-43-51](https://doi.org/10.33244/2617-4154-1(18)-2025-43-51)

Кобильнік Д. А. Сучасні підходи до характеристики податково-правового примусу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 48. С. 25–28. URL: <http://www.vestnik->

pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc48/7.pdf.

Крет О. Списання безнадійної податкової заборгованості. *АО Галицька правнича група*. Жовтень, 2024. URL: https://galpravgroup.com.ua/post/spisannya-beznadijnoyi-podatkovoyi-zaborgovanosti/?utm_source=chatgpt.com

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Порядок застосування адміністративного арешту майна платника податків: затв. наказом Міністерства фінансів України від 14.07.2017 р. № 632. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0948-17#Text>

Порядок застосування податкової застави податковими органами: затв. наказом Міністерства фінансів України від 16.06.2017 р. № 586. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0859-17#Text>.

Порядок призначення та звільнення податкового керуючого з визначенням його функцій та повноважень: затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.05.2017 р. № 529. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0786-17#Text>

Порядок розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків: затв. наказом Міністерства доходів і зборів України від 10.10.2013 р. № 574. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1853-13#Text>

Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>

Руденко В. Сутично-аналітичні характеристики податкового боргу в

Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. № 1, 2024. С. 156-165. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-27>

Сударенко О. В. Правове регулювання узгодженого грошового зобов'язання та податкового боргу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №9. С. 275-279.

Тема 12. Процедури адміністративного оскарження рішень контролюючих органів

Питання до обговорення

1. Поняття адміністративного оскарження.
2. Принципи адміністративних процедур із вирішення податкових спорів.
3. Підстави адміністративного оскарження рішень контролюючих органів.
4. Етапність подання скарги в порядку ст. 56 Податкового кодексу України та обов'язкові реквізити скарги платника податків.
5. Строки адміністративного оскарження рішень контролюючого органу.

Завдання

1. У платника податків було проведено контрольну розрахункову операцію контролюючим органом, проте з діями контролюючого органу платник не погодився. Платником було направлено скаргу до ДПС України у порядку адміністративного оскарження. Скарга платника податків була залишена без розгляду. *Дайте правову оцінку ситуації. Чи було правомірним з боку ДПС України залишення без розгляду скаргу платника податків? Наведіть перелік підстав для залишення скарги без розгляду.*

2. За результатами перевірки платника податків було винесено податкове повідомлення-рішення. Платник податків з податковим повідомленням-рішенням не погодився і 3 серпня 2025 року направив поштою скаргу про скасування такого рішення, про отримання якої ДПС України одержав повідомлення від Укрпошти 5 серпня 2025 р. Станом на 26 серпня 2025 року

платником не отримано жодної відповіді від ДПС України про результати розгляду скарги. *Дайте правову оцінку ситуації. Визначте правові наслідки відсутності у платника податків відповіді ДПС України про результати розгляду скарги станом на 26 серпня 2025 року.*

3. Першого вересня платник подав скаргу до канцелярії ДПС України, яким оскаржив в адміністративному порядку наказ про проведення перевірки. 26 вересня 2022 року платнику надійшло рішення ДПС України про продовження строку розгляду скарги. 7 жовтня 2022 року платником податків отримано рішення ДПС України про залишення скарги без розгляду, оскільки скаргу подано із пропуском строку. *Дайте правову оцінку ситуації. Визначте строк подання скарги і підстави для залишення скарги без розгляду. Чи відповідають чинному законодавству дії ДПС України щодо залишення скарги без розгляду, якщо попередньо строк її розгляду було продовжено?*

4. Платник податків повідомив ДПС України про намір взяти участь у розгляді скарги особисто. Платнику було надіслано запрошення на участь у розгляді скарги, яке було отримано у день її розгляду, що стало підставою для неможливості його особистої участі. ДПС України розглянуло скаргу і винесло рішення про залишення скарги без задоволення. *Дайте правову оцінку ситуації. Чи правомірно ДПС України розглянуло скаргу і винесло рішення за результатами розгляду?*

5. Контролюючим органом було винесено податкове повідомлення-рішення, яке платник оскаржив у порядку адміністративного оскарження. Платник податків станом на 30 день після реєстрації скарги звернувся до контролюючого органу і вимагав надання документів, які б підтверджували скасування податкового повідомлення-рішення. У задоволенні вимоги платнику було відмовлено. *Дайте правову оцінку ситуації. Чи виникає у платника податків право вимагати документальне підтвердження скасування ППР у разі пропуску строків контролюючим органом? Визначте правомірність дій контролюючого органу.*

Нормативно-правові акти і література

Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с.

Податкове право : підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2025. – 488 с.

Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>

Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>

Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

Про затвердження Порядку застосування адміністративного арешту майна платника податків: Наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2017 р. № 632. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0948-17#Text>.

Про затвердження Порядку організації роботи та взаємодії між структурними підрозділами органів Державної податкової служби при складанні, поданні та опрацюванні запитів на отримання публічної інформації та Форми для подання запиту на отримання публічної інформації, що знаходиться у володінні органів Державної податкової служби: Наказ Міністерства фінансів України від 09.07.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0717-20#Text>.

Про затвердження Порядку оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами: Наказ Міністерства фінансів України від 21.10.2015 р. № 916. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1617-15#Text>.

Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи,

податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків - юридичними особами та їх відокремленими підрозділами: Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 р. № 727. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15#Text>.

Про затвердження Порядку прийняття рішень про реєстрацію/відмову в реєстрації податкових накладних/ розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних: Наказ Міністерства фінансів України від 12.12.2019 р. № 520. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1245-19#Text>.

Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації особистого прийому громадян у Державній податковій службі України та її територіальних органах: Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2020 р. № 297. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-20#top>.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. Т. 6: Фінансове право / редкол.: М. П. Кучерявенко (голова) [та ін.]. 616 с.

Єфіменко Л. Адміністративне оскарження рішень органів ДФС як досудовий спосіб урегулювання конфлікту. *Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України*. 2019. № 2. С. 30-35.

Котенко А. М. Оскарження наказу про проведення перевірки як спосіб захисту права. *Право та інновації*. 2020. № 4 (32). С. 106-110.

Маринів Н. А. Інститут адміністративного оскарження рішень податкових органів: екскурс в історію та огляд поточного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 303-308.

6. ТЕМИ ПІДСУМКОВИХ ПИСЬМОВИХ РОБІТ (САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ)

1. Принципи податкового адміністрування.
2. Поняття «податкове адміністрування».
3. Контролюючі органи: система й особливості правового статусу.
4. Рівні та стадії адміністрування податків і зборів.
5. Організація взаємодії платників податків і контролюючих органів.
6. Податкові консультації: правові засади, види, наслідки застосування.
7. Процедури визначення грошового зобов'язання платника податків.
8. Строки давності у податковому регулюванні та порядок їх застосування.
9. Податкове-повідомлення рішення: порядок прийняття та види.
10. Поняття і зміст податкового контролю.
11. Способи здійснення податкового контролю.
12. Облік платників податків: правова природа, призначення, різновиди
13. Державні реєстри обліку платників податків: зміст та структура.
14. Процедури постановки на облік платників податків, актуалізації їх даних та зняття з обліку.
15. Ведення податкового обліку нерезидентів.
16. Податкова інформація: поняття і порядок отримання.
17. Порядок обробки, зберігання і використання податкової інформації.
18. Зустрічні звірки: правова природа, призначення та порядок їх проведення.
19. Податкові перевірки: правова природа, призначення та класифікація.
20. Порядок призначення, проведення та використання результатів документальних та камеральних податкових перевірок.
21. Порядок призначення, проведення та використання результатів фактичних податкових перевірок.
22. Моніторинг контрольованих операцій: поняття, призначення, напрями та особливості здійснення.

23. Реалізація процедур опитування посадових уповноважених осіб або працівників платника податків з питань трансфертного ціноутворення.
24. Забезпечувальні заходи у сфері оподаткування: поняття, мета застосування та види.
25. Адміністративний арешт майна платника податків: поняття, види, особливості, підстави застосування та припинення.
26. Податкова застава: поняття, зміст, предмет, особливості застосування та припинення.
27. Пеня: поняття, види, особливості та підстави нарахування.
28. Податковий спір: поняття, підстави виникнення та динаміка розвитку.
29. Особливості суб'єктного складу спірних податкових відносин.
30. Рішення, дії та бездіяльність контролюючих органів як юридичні факти, що є фактичною підставою для виникнення податкового спору.
31. Класифікація податкових спорів. Альтернативні процедури вирішення податкових спорів.
32. Правові основи оскарження рішень контролюючих органів.
33. Поняття адміністративного оскарження в податковому регулюванні та принципи реалізації адміністративних процедур із вирішення податкових спорів.
34. Підстави адміністративного оскарження рішень контролюючих органів.
35. Етапність подання скарги в порядку ст. 56 Податкового кодексу України та обов'язкові реквізити скарги платника податків.
36. Строки у процедурах адміністративного оскарження рішень контролюючого органу: види, перебіг, зупинення та поновлення.

7. ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль знань включає контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік, який відбувається на останньому практичному занятті.

Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Колоквіум	Max 15	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Оцінка самостійної роботи студента	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки
	10	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, із великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи

*Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми
навчання*

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0–34

Електронне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ
І ЗБОРІВ»**